

خرد باید و دانش و راستی
که کژی بکوبد در کاستی
(فردوسی)

سرقت علمی در یک نگاه

(Plagiarism)

تهیه و تنظیم: الهام فراهانی

معاونت پژوهش

انواع سرقت علمی

- ✓ جعل کل یک مقاله و یا کتاب بدون هیچ تغییری و چاپ آن به اسم خود
- ✓ تغییر در عنوان یک اثر و چاپ آن به اسم خود
- ✓ تغییر در جامعه ی پژوهش یک مقاله و چاپ آن به اسم خود
- ✓ ارائه ی یک پژوهش در چندین کنفرانس و یا همایش های مختلف
- ✓ چاپ یک مقاله در دو مجله
- ✓ کپی برداری
 - کپی کردن قسمتی از یک اثر بدون استفاده از علامت نقل قول و ذکر منبع
 - کپی کردن قسمتی از یک اثر و استفاده از علامت نقل قول ولی بدون ذکر منبع
 - ایجاد تغییراتی در کلمات قسمتی از یک اثر و استفاده از آن بدون ذکر منبع
 - کپی کردن قسمت های مختلف و ترکیب آن ها با هم بدون هیچ گونه ارجاع دهی
- ✓ انحراف در ارجاع دهی
 - ارجاع دهی به منبع نا معتبر و ساختگی
 - ارجاع دهی ناقص: نام نویسنده ذکر می شود ولی سایر مشخصات حذف می شود. (محمد حسین پور و همکاران، ۱۳۹۶)
 - ارجاع دهی به منبعی که اصلا ربطی به موضوع و محتوای مدنظر ندارد.
 - ارجاع دهی بیش از حد، بصورتی که نویسنده هیچ ایده ی جدیدی ارائه نکند.
 - استفاده از منابع ثانویه و ارجاع به منابع ذکر شده در آن بدون خواندن منابع اولیه
- ✓ سرقت علمی از طریق ترجمه
 - ترجمه ی قسمت هایی از یک اثر خارجی و استفاده از آن بدون ارجاع دهی
 - استفاده ی از ایده های یک اثر خارجی و بیان آن ها به زبان دیگر بدون هیچ گونه ارجاع دهی
 - ترجمه ی چندین اثر خارجی، ترکیب آنها و چاپ آن به اسم خود
 - ترجمه ی یک اثر خارجی در یک رشته ی خاص و چاپ آن در مجلات رشته های متفاوت ولی مرتبط (مثلا شخصی مقاله ای در رشته علوم اجتماعی که به زبان انگلیسی است را به فارسی ترجمه کرده و در مجله ای مرتبط با جامعه شناسی زبان چاپ کند. این نوع سرقت علمی بسیار نا محسوس است.) (دورتنی، ۲۰۲۰)

- خواندن ترجمه ی یک اثر و ارجاع به متن زبان اصلی آن
- ترجمه ی یک مقاله به زبان خارجی و چاپ آن به اسم خود
- ترجمه ی مقاله چاپ شده ی خود و چاپ مجدد آن در مجلات خارجی

✓ خلاصه و فشرده کردن آثار دیگران

- تبدیل یک کتاب به مقاله و چاپ آن به اسم خود (دورتنی، ۲۰۲۰)
- تبدیل یک مقاله به یک پاراگراف و استفاده از آن بدون ارجاع دهی (دورتنی، ۲۰۲۰)

✓ تکه تکه کردن اثر دیگران

- تقسیم یک کتاب به مقاله های مختلف و چاپ هر قسمت در مجلات مختلف (دورتنی، ۲۰۲۰)

✓ سرقت علمی پولی

- پرداخت هزینه به دیگران برای نوشتن یک اثر
- دریافت هزینه از دیگران برای نوشتن یک اثر
- گرفتن پذیرش مقاله در نشریات با پرداخت هزینه ی بسیار زیاد با واسطه گری شرکت ها (کیوان آرا و همکاران، ۱۳۹۲)

✓ بی صداقتی در ذکر اسامی نویسندگان یک اثر (کیوان آرا و همکاران، ۱۳۹۲)

- ترتیب نادرست اسامی نویسندگان بدون توجه به حقوق واقعی آن ها
- ذکر نام افراد به دلیل روابط فامیلی یا دوستانه
- ذکر نام مافوق
- ذکر نام افراد سرشناس بدون داشتن هیچ گونه همکاری برای معتبر جلوه دادن اثر
- حذف نام نویسندگان و محققان موثر در یک اثر
- اجبار دانشجو به ذکر نام استاد/استاد راهنما بدون داشتن هیچ گونه کمک و راهنمایی

✓ ارائه ی افکار و نظریات دیگران به نام خود

✓ ارائه پروژه و تکلیف به دانشجو و استفاده از آن به نام خود

✓ استفاده از قسمت هایی از آثار قبلی خود بدون ارجاع دهی

✓ بی صداقتی در گزارش جزئیات پژوهش

- جعل نتایج و یا دستکاری کردن نتایج بدست آمده از تحقیق
- گزارش استفاده از یک جامعه ی پژوهشی به دروغ
- استفاده از ابزار و نرم افزارهای خاص به دروغ

- ✓ گرفتن پذیرش در کنفرانس ها و همایش ها از طریق ارسال چکیده‌ی ساختگی بدون انجام هیچ گونه تحقیقی
- ✓ چاپ مقاله ای از خود که قبلا در کنفرانس و همایشی ارائه شده است (بدون ذکر و اشاره به این موضوع)
- ✓ کپی کردن نمودارها و جداول آثار دیگر بدون ذکر منبع

منابع

Dougherty, M. V. (2020). *Disguised academic plagiarism*. Springer International Publishing.

کیوان آرا، م.، و اجاقی، ر.، و چشمه سهرابی، م.، و پاپی، ا. (۱۳۹۲). گونه شناسی تقلب ها و سرقت های علمی؛ با استفاده از شناخت تجربیات صاحب نظران در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان. *مدیریت اطلاعات سلامت*, ۱۰ (۳), ۱-۱۲. <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=202361>

محمدحسین پور، ر.، و باقری نویسی، ر.، و افضلی شهری، م. (۱۳۹۶). بررسی دلایل ارتکاب سرقت ادبی و راه های پیشگیری از آن در جامعه علمی ایران: دیدگاه سردبیران، اساتید و دانشجویان. *پژوهش های زبانشناختی در زبان های خارجی (پژوهش زبان های خارجی)*, ۷ (۲), ۵۵۵-۵۸۷. <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=323212>

پای در سنت، مرجع آید

دانشگاه مفید
معاونت پژوهشی